

20. juni 2016

Til Borgerrepræsentationen

Notat om de kommunalretlige rammer for by samarbejder, herunder en vurdering af et konkret tidsbegrænset by samarbejde mellem København og Beirut.

Baggrund

I forbindelse med Økonomiudvalgets behandling i mødet den 14. juni 2016 af en indstilling til Borgerrepræsentationen om mandat til overborgmesteren til at indgå et tidsbegrænset by samarbejde mellem Beirut og København blev der anmodet om et notat om de generelle retningslinjer for by samarbejder samt om et notat om kommunalfuldmagten i relation til by samarbejdet mellem København og Beirut.

Under henvisning hertil redegøres i det følgende for de kommunalretlige rammer for by samarbejder, og på baggrund heraf en vurdering af det konkrete by samarbejde mellem København og Beirut.

De kommunalretlige rammer for by samarbejder

Udenrigspolitik er en statslig opgave. En kommune kan derfor som udgangspunkt ikke beskæftige sig med og /eller anvende sine økonomiske midler til formål af udenrigspolitiske karakter. Det er et udslag af specialitetsprincippet, hvorefter det er de statslige myndigheder (Udenrigsministeriet), som har til opgave at varetage udenrigspolitiske interesser.

Der antages imidlertid at gælde nogle modifikationer til denne hovedregel. Således er det i praksis accepteret, at kommuner kan yde støtte til humanitære indsamlinger, som staten støtter. Afgørende er, at formålet er rent humanitært og ikke indebærer en udenrigspolitisk tilkendegivelse.

Det er ligeledes accepteret, at kommuner kan have venskabsbyaftaler med kommuner i andre lande. Dette er begrundet med, at der her kun varetages en lokal interesse, og at forholdet ikke er af udenrigspolitisk karakter.

Venskabsbyer er en samling af byer, som ud over landegrænser har et samarbejde for at fremme kendskabet til hinandens samfundsforhold og kultur, skabe mellemfolkelig kontakt i form af besøg hos hinanden, netværk i forbindelse med eksport, partnerskaber og andet. De fleste kommuner / byer havde frem til kommunalreformen i 2007 sådanne samarbejder, der som regel blev støttet gennem KL og EU's Venskabsbyfond, som blev etableret i 1989. Mange af disse venskabsby-samarbejder er senere bortfaldet og erstattet af mere konkrete by sa-

Chefjurist

Rådhuset
1599 København V

Telefon
33 66 33 66

Telefax
33 66 70 10

Direkte telefon
33 66 22 87

E-mail
vi@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800220

www.kk.dk

marbejdsaftaler.

Der er endvidere ikke noget til hinder for, at kommuner deltager i internationalt samarbejde om kommunale anliggender eller for, at kommuner støtter en sådan virksomhed gennem de kommunale organisationer.

Endelig er i andre tilfælde støtte til aktiviteter i andre lande blevet accepteret med den begrundelse, at der dels ikke til støtten var knyttet udenrigspolitiske tilkendegivelser, og dels at beløbet var bagatelagtigt.

Vedr. ovenstående henvises til Kommunernes Opgaver, Kommunalfuldmagten, mv. 3. udgave af professor Karsten Revsbech, side 359 ff.

Her er bl.a. som eksempel nævnt Økonomi- og Indenrigsministeriets skrivelse af 3. maj 2013 om Fair Trade. I denne sag fandt ministeriet, at en kommune i forbindelse med indkøb lovligt kan lægge vægt på Fair Trade hensyn, mens det derimod ikke vil være lovligt for kommunen i den forbindelse at udtale sig om spørgsmål om arbejdstagerrettigheder, menneskerettigheder, miljø – eller klimaindsatser mv. i fremmede lande, idet det er en statslig opgave.

Det konkrete by samarbejde mellem København og Beirut.

Økonomiforvaltningen har i notat af 8. april 2016 til Økonomiudvalget orienteret om et muligt by samarbejde mellem København og Beirut. Af notatet fremgår det, at formålet med by samarbejdet med Beirut, herunder udveksling af erfaringer og know - how, i givet fald ikke vil adskille sig fra de samarbejder, Københavns Kommune gennem årene har indgået med flere andre byer. Det fremgår endvidere, at kommunen er i dialog med Udenrigsministeriet og den danske ambassade i Beirut om udmøntning af et evt. samarbejde med bystyret i Beirut.

I forlængelse heraf er der i indstillingen om mandat til overborgmesteren om at indgå et tidsbegrænset by samarbejde mellem Beirut og København anført, at et samarbejde vil indeholde betragtelige perspektiver i forhold til følgende om formål:

- *Via overførsel af know-how fra København til Beirut at bidrage til at forbedre levevilkårene i en by og et land, som er under stort pres af regionens flygtningestrømme.*
- *At bane vejen for danske cleantech-virksomheders adgang til et marked med store behov via politiske relationer de to byer imellem.*
- *At dele konkrete erfaringer og best practices vedr. forebyggelse og håndtering af voldelig ekstremisme samt sameksistens mellem forskellige befolkningsgrupper.*

Videre er det oplyst, at næste skridt er indgåelse af en formel samarbejdsaftale, en såkaldt Memorandum of Understanding (MoU). Københavns Kommune og Beirut Kommune er i dialog om indholdet, som har fokus på følgende fire elementer:

- *Waste-to-energy: Beiruts affaldshåndtering er under massivt pres, da byens deponeringsanlæg er overfyldt, og byen ikke har fundet alternative løsninger, men ønsker at anlægge et affaldsbaseret energianlæg*
- *E-governance: Beirut by har udtrykt ønske om at lære af Københavns erfaringer med at opbygge en effektiv IT-infrastruktur samt digitaliseringssystemer.*
- *Urban planning and public transport: Beirut mangler byrum, som er tilgængelige for alle befolkningsgrupper, samt offentlige transportløsninger, der kan minimere byens massive trængsels- og klimaudfordringer. Københavns Kommunes og danske virksomheders løsninger kan bidrage til at afhjælpe disse problemer.*
- *Forebyggelse og håndtering af voldelig ekstremisme: Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil sende en medarbejder fra antiradikaliseringsenheden VINK til Beirut med henblik på at opkvalificere libanesiske aktører i håndtering og tidlig forebyggelse af radikaliserings. Libanesiske aktører vil samtidig dele deres erfaringer med tværreligiøst arbejde. Udenrigsministeriet afholder samtlige udgifter hertil.*

Det nærmere indhold af MoU'en skal afklares i fortsat dialog med bl.a. de relevante fagforvaltninger, Udenrigsministeriet, danske cleantech -virksomheder samt relevante aktører i Beirut.

Vurdering af det konkrete samarbejde i forhold til kommunalfuldmagten.

Under henvisning til det anførte ovenfor om by - samarbejder generelt antages det, at en kommune lovligt kan indgå en samarbejdsaftale med en anden kommune i udlandet, forudsat at aftalen ikke indebærer en udenrigspolitisk tilkendegivelse.

Efter det oplyste om det konkrete samarbejde mellem København og Beirut, herunder at Københavns Kommune fra starten af kontakten til Beirut har været i dialog med Udenrigsministeriet herom og fortsat vil være det, må det lægges til grund, at en formel samarbejdsaftale med det oplyste formål ikke vil være i strid med det forvaltningsretlige specialitetsprincip.

Formålet med samarbejdsaftalen er udveksling af viden og erfaringer mellem to byer / kommuner generelt om løsning af kommunale opgaver indenfor bl.a. affaldshåndtering, infrastruktur, antiradikalisering

og modtagelse af flygtninge. Endvidere indebærer samarbejdet muligheder for erhvervsudvikling generelt i både København og Beirut.

Samarbejdsaftalen indeholder ikke tilsagn om ydelse af kommunal støtte i form af tilskud til konkrete projekter eller erhvervsvirksomheder i hverken København eller Beirut og vil dermed ikke være i strid med kommunalfuldmagtens regler om forbud mod handel og industri og støtte til private erhvervsvirksomheder.